

MLUVNICE

1. Doplň místo teček slovo, aby vznikla dvě sousloví:

šicí → . . . . ← parní

prací → . . . . ← na spaní

popelářský → . . . ← Velký

služební → . . . . ← svatební

2. Seřaď od podst. jména až po citoslovce: *starý, zítra, nad, mává, který, čiči, ať, osm, los, protože*

1)	6) .....
2)	7) .....
3)	8) .....
4)	9) .....
5)	10) .....

3. Vymysli co nejvíce přídavných jmen začínajících na S:

.....

.....

.....

.....

4. Ve které větě jsou správně určeny mluvnické kategorie podtrženého slovesného tvaru?

Egyptské pyramidy byly postaveny z obrovských kamenných bloků.

- a) 3. os., č. mn., způs. ozn., čas min., rod činný
- b) 3. os., č. mn., způs. ozn., čas přít., rod trpný
- c) 3. os., č. mn., způs. ozn., čas min., rod trpný

5. Které příslovce doplňte do řady? *Hodně, zcela, vůbec, trochu, ...*

- a) zdola
- b) docela
- c) špatně

6. Kterým slovním druhem je v zadané větě podtržené slovo? *Během léta jsem se zdokonalila v AJ.*

- a) podstatné jméno
- b) předložka
- c) příslovce

7. Kterým slovním druhem je v zadané větě podtržené slovo? *Aby to tak nedopadlo dobře!*

- a) spojka
- b) částice
- c) předložka

8. Ve kterém bodě jsou správně určeny slovní druhy? *Nepůjdu místo tebe nikam.*

- a) sloveso, předložka, zájmeno, příslovce
- b) sloveso, podstatné jméno, zájmeno, příslovce
- c) sloveso, podstatné jméno, příslovce, zájmeno

SLOH

1. Vysvětlete, **v čem spočívá směšnost** následujících inzerátů. **Vyberte si DVA inzeráty a přeformulujte je.**

- a) Netrháme vaše prádlo v automatických pračkách. Děláme to pečlivě manuálně.
- b) Každého půl roku povánoční výprodej.
- c) Speciální nabídka obědů: Krůta 75 Kč, kuře 65 Kč, děti 50 Kč.
- d) Nyní máte příležitost nechat si propíchnout uši a ještě dostat domů náhradní pár.

2. **Vyberte si JEDNO téma a vytvořte vtipný reklamní slogan.** Pamatujte, že reklama nemůže být dlouhá, musí zaujmout, může být rýmovaná.

- a) Reklama na lék proti únavě
- b) Reklama na nutnost pravidelného cvičení
- c) Reklama propagující naši školu

3. Máte dané řady slov, které se od sebe více či méně významově odlišují. **Vyberte si DVĚ řady a použijte jednotlivá slova z řady ve větách.**

- a) školní, školský, školácký, předškolní
- b) pěšina, silnice, stezka, cesta, ulice
- c) obličej, tváře, líce
- d) brzy, skoro, včas
- e) subjektivní, osobní, vlastní, můj

4. **Vyberte si jednu situaci a vymýšlejte a popisujte, co by se stalo, kdyby...**

- a) přes řeky nevedly mosty.
- b) bez přestání padal sníh.
- c) se neustále oteplovalo/ochlazovalo.
- d) se ze dne na den přestala vyrábět elektřina.

5. **Vylepšete** následující text. Vyznačená slova nahradte jinými, aby se v textu tolik neopakovala.

Ráno na ulici

Město se probouzí velmi brzy. Brzy ráno jedou ulicemi nákladní auta a rozvázejí do obchodů čerstvé potraviny. Lidé jdou rychle do zaměstnání. Ulicemi jedou tramvaje a autobusy přeplněné lidmi. Kolem půl osmé jdou do školy děti. Jdou v hloučcích a sdělují si nejnovější zážitky. Některé děti jdou do školy na poslední chvíli. Ani se nerozhlednou na křižovatce a jdou rychle přes ulici. Později jdou hospodyňky na nákup. Maminky s kočárky jedou do parku, kam jdou pomalu na procházku i staří lidé.

LITERATURA – ČTENÁŘSKÉ DOVEDNOSTI

... Obruče kol byly původně ocelové. Skotský inženýr **R. W. Thompson** vyrobil v Londýně roku 1845 první gumové (plné) obruče. Byly sice tišší než kovové, ale jinak se od nich svými vlastnostmi příliš nelišily. Šlo vlastně jen o pevný gumový potah.

Skotský zvěrolékař **John Boyd Dunlop** (1840-1921), který pracoval v Belfastu v Severním Irsku, se rozzlobil pokaždé, když našel v trávníku hluboké rýhy, které tu zanechávala tříkolka jeho syna. Aby ochránil svou zahradu, vzal kus hadice, naplnil ho vodou, oba konce pevně utěsnil a připevnil na kola tříkolky. Sir **John Fagan**, který u toho byl, mu navrhl, aby zkusil naplnit hadici vzduchem. **Dunlop** tedy vyrobil kruh z dvojité gumy a nahustil ho hustilkou na kopací míč. Když namontoval na zadní kola tříkolky první pár pneumatik, výsledek ho mile překvapil. Koupil si kolo a svůj vynález si otestoval i na něm. Svoji konstrukci si nechal roku 1888 patentovat, z vynálezu však nezbohatl. Kromě již zmíněné skutečnosti, že se v té době jízdních kol mnoho nevyrábělo, byla **Dunlopova** pneumatika nepraktická: s ráfkem ji spojovala vrstva lepidla.

Obrat nastává tehdy, když jeden z mála tehdejších cyklistů navštívil továrnu *Michelin* v Clermont-Ferrand ve Francii a žádal o opravu pneumatiky. Továrna tehdy vyráběla brzdové čelisti, vedl ji **Edouard Michelin** a asistentem v ní byl jeho starší bratr **André. Edouard** si tehdy uvědomil, že pneumatika - pokud by byla snadněji použitelná - by se mohla stát budoucím výrobkem továrny. A tak už roku 1891 si nechává patentovat snímatelnou pneumatiku. Když Charles Thery vyhrává s novou pneumatikou *Michelin* cyklistický závod Paříž - Brest - Paříž, okamžitě si tato pneumatika získala u veřejnosti oblibu. O rok později už ji užívá kolem 10 000 cyklistů!

V roce 1895 se "narodil" automobil. Ale konstrukce jeho kol neumožňovala větší rychlost než 25 km/hod. A tak **Michelin** opět vynalézá: navrhl a postavil automobil a kola opatřil pneumatikami. Automobil vyhrál závod Paříž - Bordeaux - Paříž: automobil a pneumatika se spojily navždy. V roce 1898 se poprvé objevuje známá figura **Michelin**, symbol firmy známý po celém světě. V roce 1899 byla automobilem s pneumatikami **Michelin** překonána mystická hranice 100 km/hod.

ANO – NE: KTERÁ TVRZENÍ VYPLÝVAJÍ Z TEXTU?

- 1) Dunlop zbohatl na vynálezu pneumatiky.
- 2) Náplň úplně první pneumatiky byla voda.
- 3) Po překonání 100kilometrové hranice vznikla známá postavička Michelin, symbol firmy.
- 4) Pneumatika lepená ke kolu lepidlem byla nepraktická.
- 5) Továrna Michelin nebyla původně výrobcem pneumatik.
- 6) Dunlop vyvíjel pneumatiku, protože trpěl nepohodlnou jízdou na bicyklu.

ÚKOLY K TEXTU:

- 1) Vysvětli slovo „narodil“, které se vztahuje k automobilu, případně je nahraď.
- 2) Najdi v textu 2 slova složená (např. v 2. odstavci).

- 3) Najdi v 3. odstavci sousloví (= 2 slova, ale jeden význam – např. zubní sklovina, řadicí páka apod.).
- 4) Proč byla hranice 100 km/hod mystická?
- 5) Jaký rozdíl byl mezi pneumatikou naplněnou vodou a vzduchem? (Vycházej z rozdílnosti fyzikálních vlastností vody a vzduchu.)
- 6) Co sloužilo jako jedna z největších reklam na pneumatiku (ať už cyklistickou, nebo automobilovou)?

